

השובר את האומנין פרק ששי בבא מציעא עה.

עין משפט
נר מצוה

ל' א ב מ"י פ"ח מהל'
מכירה הלכה ה ועי'
במ"מ סמג עשין פג
טו"ש"ע ח"מ ס"י ק"ל סעף
יג סעף יד:
ל' ג ד מ"י פ"ט מהל'
שכירות הלכה ד סמג
עשין פט טו"ש"ע ח"מ ס"י
שלג סעף ו:
ל"ח ה מ"י שם פ"ד הלכה
א טו"ש"ע ח"מ ס"י
שט סעף א:
ל"ט ו מ"י שם טו"ש"ע שם
סעף ב:
מ ז מ"י שם פ"ה הלכה
א סמג שם טו"ש"ע
ח"מ ס"י ש"י סעף א:

בגון שבאת חבי"ה לידו. וא"ת א"כ פשיטא וי"ל דה"א אסמכתא היא ולא קני א"כ דפועל לא נותן לו אלא לשכור צשיה ולא מן הכל: **אפילו** זו י"י מ"י"ן ב"י. וה"ה אפילו זו שהלך בה קל"ה יומר אלא *שלא מש להאריך: **הוחמה** בהר פטור. וא"ת למ"ד

מפני רעפה. דלגן סהדי דבלאו אונסא דזווי נמי הוה מזבין לה והאי דעיל ונפיק אזווי ממחר הוא לגבות שלא יחזור לוקח: **צעא לזבוני צמאה**. היה צריך למאה זוי ור"ה למכור שדה קטנה צמאה זוי ולא מצא לה לוקחין ומכר גדולה צמאים: **וקא עייל ונפיק אזווי**

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לעיל (דף קצ"ג). תחילתו בפשיעה וסופו צאונס חייב אמאי פטור הא תחילתו בפשיעה היה לענין הוחלקה וי"ל דלא מחייב אלא צאונס שיש לתלות שאם לא היה משנה אפשר שלא היה צא האונס כי הוה דלריפא דלזבני דאונס צא ממחמת הפשיעה שאם היה מצינעם תחת הקרקע כדמשאל לא היו נגזרים אצל הכא כי הוחמה צהר כ"ש דלא לא שיהא והיה הולך בצקעה דהוה הוחמה והכי אמר רבא בהמפקד (לעיל דף ק"ו): גבי פשע זה וינאמה לאנס אפילו למ"ד חייב הכא פטור דמלאך המות מה לי הכא מה לי התם וא"ת שיליה הפועלים (לקמן דף ק"ג: ושם ד"ה א) גבי הניח עדרו וצא לעיר וצא ארי ודרס פטור ומוקי לה רבה דעל צבדינא דלא עיילי אינשי ופריך רבנן תחילתו בפשיעה לענין גנבי וסופו צאונס הוא לענין ארי והתם אפילו לא פשע הוא ולא צא לעיר היה נארע האונס ומאי פריך וי"ל דשמתא אס היה שם היה מוליכין למרעה אחר קודם ציאת ארי כי כן דרך הרועים לרעות חצי היום צדה זו וחצי היום צדה אחר או שמתא אס היה שם הארי היה ירא לנא שם או היה מקיים ציה גם את הארי ואת הדוב הכה עבדך וצלאו הכי צריך לפרש הפשע התם כן דקאמר אין אומרים אילו היה שם היה מזיל אלא (א) אומרים אס היה יכול להזיל חייב ואס לאו פטור ואי אפשר לפרש צע"א ורז אלפס פירש התם דאצ"י

מפני רעתה: [א] *פשיטא בעי לזבוני במאה ולא אשכח זבין במאתים וקא עייל ונפיק אזווי לא קני אלא אי בעי לזבוני במאה ולא אשכח ואי טרח הוה משכח ולא טרח זבין במאתים וקא עייל ונפיק אזווי מאי כמוכר שדהו מפני רעתה דמי או לא בתיקו: שכר את החמור ואת הקדר וכו' שובר עליהן או ממעון: עד כמה שובר עליהן אמר רב נחמן ב'עד כדי שכרן איתבייה רבא לרב נחמן^א עד ארבעים וחמשים זו אמר ליה כי תניא הריא ישבאתה חבילה לידו: **מתני'** השוכר את החמור להוליכו בהר והוליכו בבקעה בבקע' והוליכו בהר אפילו זו עשר מילין וזו עשר מילין ומתה חייב השוכר את החמור להוליכה בהר והוליכה בבקעה אם החליקה פטור ואם הוחמה חייב להוליכה בבקעה והוליכה בהר אם החליקה חייב ואם הוחמה פטור אם מחמת המעלה חייב השוכר את החמור והבריקה או שנעשית אנגריא אומר לו הרי שלך לפניך מתה או נשברה חייב להעמיד^א [ל' חמור: ג' מ"ש רישא דלא מפליג ומאי שנא סיפא דקא מפליג אמרי דבי ר' נאי רישא שמתה מחמת אויר דאמרינן^ז אוירא דהר קטלה ואמרינן אוירא דבקעה קטלה ר' יוסי בר חנינא אמר בגון שמתה מחמת אובצנא רבה אמר ר' יוחנן הא מני ר"מ היא דאמר כל המעביר על דעת של בעל הבית נקרא

(א) ולעיל ע"פ: (ב) ונעיל להולכה (א) ונעיל (ד) ונעיל (ג) גי' ש"ל המוכר (ו) ע"פ: (ז)

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הכי ע"ל וכו' וטרה וישר אותה: (ב) ד"ה אונסא וכו' תחת משאה אבל בבקעה: (ג) ת"ם ד"ה הוחמה וכו' אלא אומדין אס היה יול: (ד) ד"ה ר' יוסי וכו' מחמת מלאכה פטור מ"מ כיון: כ"ב א"ד דה"ה כל שני:

גליון הש"ס

ת"ם ד"ה אפילו וכו' שלא חש להאריך. עין צמשת ה"י"ש הו"י מ"ח ס"י:

הגהות הגר"א

[א] גמ' פשיטא כו'. י"ב גירסת הרמב"ם אציעא להו זבין שיהא צמאתן וקא עיל כו':

מוסף רש"י

אירא דהר. י"ב (ע"ל ד"ה)

לפעמיה דלמר צפרק המפקד (לעיל דף ק"ו: ושם) לא מצינעא כו' אלא אפילו למ"ד פטור הכא חייב דהבאל דאגמא קטלה משמע דלמ"ד חייב א"ש צלאו האי טעמא אע"פ שהאונס היה נארע בכל ענין ויש לחות ראייתו דלמ"ד חייב נמי סמך אחאי טעמא דקאמר צסוף דהבאל דאגמא קטלה דאס לא כן תקשי ליה ממתינתין דהבאל דקאמר הוחמה צהר פטור ומיהו למה שנפרש לצסוף דהבאל לא חשיב תחילתה בפשיעה א"ש: **ואם** הוחמה מחמת המעלה חייב. וא"ת והיכי ידעינן צרישא דקתני הוחמה צהר פטור דשלא מחמת המעלה הוחמה וי"ל דראינו שלא הוחמה צעלייתה שעלתה צלא טורח והלכה אחר כן הרבה ולא היתה מויעה וצתרי הכי הוחמה וא"כ שלא מחמת מעלה היה ופטור: **בגון** שמתה מחמת אויר. פי' שידוע שאותו יוס היה אור משונה צהרים יותר מצקעה או אצפכא משלג או ממנוס והוה תחילתו וסופו בפשיעה ולהכי נקט להולכה צהר והולכה בצקעה ולא נקט להולכה צהר זה והולכה צהר אחר משום דאין גבולות להשתנות אור אלא מהרים לצקעות אצל מהר להר ומצקעה לצקעה אין דרך אור להשתנות: **רבי** בר חנינא אמר שמתה מחמת אובצנא. שנתייגעה מחמת מלאכה וקף על גב דמחמת מלאכה (א) מ"מ כיון ששינה חייב שאם היה לו להולכה צהר אפשר שאם היה מוליכה שם לא היתה מתייגעת מחמת אור שאלט שם לא היה צהר ובהכי חייב אפילו למ"ד חייב א"כ דפועל לא נותן לו אלא לשכור צשיה ולא מן הכל: **אפילו** זו י"י מ"י"ן ב"י. וה"ה אפילו זו שהלך בה קל"ה יומר אלא *שלא מש להאריך: **הוחמה** בהר פטור. וא"ת למ"ד לעיל (דף קצ"ג). תחילתו בפשיעה וסופו צאונס חייב אמאי פטור הא תחילתו בפשיעה היה לענין הוחלקה וי"ל דלא מחייב אלא צאונס שיש לתלות שאם לא היה משנה אפשר שלא היה צא האונס כי הוה דלריפא דלזבני דאונס צא ממחמת הפשיעה שאם היה מצינעם תחת הקרקע כדמשאל לא היו נגזרים אצל הכא כי הוחמה צהר כ"ש דלא לא שיהא והיה הולך בצקעה דהוה הוחמה והכי אמר רבא בהמפקד (לעיל דף ק"ו): גבי פשע זה וינאמה לאנס אפילו למ"ד חייב הכא פטור דמלאך המות מה לי הכא מה לי התם וא"ת שיליה הפועלים (לקמן דף ק"ג: ושם ד"ה א) גבי הניח עדרו וצא לעיר וצא ארי ודרס פטור ומוקי לה רבה דעל צבדינא דלא עיילי אינשי ופריך רבנן תחילתו בפשיעה לענין גנבי וסופו צאונס הוא לענין ארי והתם אפילו לא פשע הוא ולא צא לעיר היה נארע האונס ומאי פריך וי"ל דשמתא אס היה שם היה מוליכין למרעה אחר קודם ציאת ארי כי כן דרך הרועים לרעות חצי היום צדה זו וחצי היום צדה אחר או שמתא אס היה שם הארי היה ירא לנא שם או היה מקיים ציה גם את הארי ואת הדוב הכה עבדך וצלאו הכי צריך לפרש הפשע התם כן דקאמר אין אומרים אילו היה שם היה מזיל אלא (א) אומרים אס היה יכול להזיל חייב ואס לאו פטור ואי אפשר לפרש צע"א ורז אלפס פירש התם דאצ"י

שעשית אנגריא. שנטלה לעבודת המלך: **אומר** לו. משכיר לזוכר: **הרי שלך לפניך**. טלנה כמו שהיא סמויה ותלך שאף מולך גרס כמו מזלי וטרה (א) ואשר אותה צדרכים. וגבי אנגריא נמי המתן עד שתשוב שאף מולך גרס ונפסק שנינו: **מסא** או נצברה. שמפסק כל שכרו: **חייב** המשכיר למכור העור והנצילה לכלבים ולהסוף מעות ולהעמיד לו חמור או יסכור לו אחר צדמי נצילה שהרי חמור זה שיעזר לו או יחזור לו שכרו: **גמ'** דקא מפליג. צין הוחלקה להוחמה: **שמה מחמת אור**. לא הוחלקה ולא הוחמה ומתה מעמ"ה האיל ושינה צה יוכל לומר לו לא מתה זו אלא מחמת אור לא היתה לימודה ליגדל צבאיר הר וקשה לה או לא היתה לימודה צבאיר צקעה וקשה לה: **אונסא**. עייפות ויגיעה ממשאה. הולכה צהר יכול לומר לו עייפות המעלה שעלתה לראש ההר והעיל לה מחמילה על כן עייפה לה לאחר זמן כשהלכה צדך הוחלקה ויגעה תחת משאה ומתה. ואס שינה להולכה בצקעה אע"פ שלא ראינו אותה מועת ולא היום חס מאד לומר הוחמה י"ל אס הלכה צהר היה האור שולט שם וותן צה כח ולא תיגע תחת משאה (א) בצקעה לא שלט שם אור והיא היתה חסרית כח ויגיעה לה:

נקרא אפשר שאם היה מוליכה שם לא היתה מתייגעת מחמת אור והרוח שאלט שם אס לא היה לו להולכה בצקעה לא היתה מתייגעת שם לפי שאין טורח שם כמו צהר ובהכי חייב אפילו למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו צאונס פטור אך על רבה דלמר כגון שהפישא נחש קשה לריצ"ם אמאי נקט לדידיה הר ובקעה דה"ה מ"מ למינקט צקעה ובקעה אס ידוע שנמלא נחשים היום בצקעה ששינה להולכה שם דלא שייך האי קלול להשתנות מהר לצקעה טפי מצקעה וצרי' דרבה לטעמיה דאית ליה תחילתו בפשיעה וסופו צאונס חייב כדמשמע צס"פ השוכר את הפועלים (לקמן ד' ק"ג: ושם) מדפריך ליה אצ"י אמאי פטור תחילתו בפשיעה וסופו צאונס הוא והשתא א"ש דלהכי נקט הר ובקעה משום דהשתא הוה תחילתו בפשיעה לענין הוחמה והוחלקה אצל אס שינה מצקעה לצקעה היה פטור דליכא תחילתו בפשיעה צצריה הכונס (צ"ק ד' נו. ע) דפריך ארבה דלמר והוה שחמרה הניחא למאן דלמר תחילתו בפשיעה וסופו צאונס פטור אלא למ"ד חייב מאי איכא למימר הוה מצי למיפריך דרבה אדרבה דאית ליה הכא חייב אי גרס צתרוייהו רבה והשתא כל אלו אמוראים שבאין לתרץ סוצרים כרצא דלמר מלאך המות מ"ל הכא כו' דלאצ"י דלמר הבאל דאגמא קטלה א"ש שמתיתין צלאו הני שניי וחייב אפילו מתה כדרכה דלמר ההוה אורא שהולכה שם קטלה אע"פ שאין ידוע שיהא אותו אור רע כלל יותר מאור אחר דלאו דוקא נקט הבאל דאגמא (א) ה"ה כל שניו אור כדמוכח צשמעתין דהתם והא דנקט צסיפא הוחלקה צהר והוחמה בצקעה חייב ה"ה מתה כדרכה כיון דהוה תחילתו בפשיעה אלא משום דצפטור דהר תני הוחמה אשמועינן אף על גב דחיימוס הוה צהר טעמא לצטור בצקעה לא מיפטור צבהי אלא אדרבה הוה טעמא לחיובא וא"ת והא שמעינן ליה מרישא דאפילו מתה כדרכה חייב משום דהוה תחילתו בפשיעה לענין הוחלקה צהר וחיימוס בצקעה כ"ש צשמתה ע"י החלקה דהר וחיימוס דצקעה דמחייב וי"ל דאי לא אשמועינן צסיפא לא הוה ידעינן אמאי חשיב לה צרישא הוחלקה בפשיעה לחייבו אפילו צמתה כדרכה וא"ת ולרצא וכל האמוראים דהכא דפטרי צמתה כדרכה אמאי חייב מני צסיפא הוחמה צהר והוחלקה בצקעה